

Kevin Francis Gray, Son Dancing. Sanatçının izniyle.
Fotoğraf: Camilla Maria SantiniKevin Francis Gray, Ceridwen Seated. Sanatçının izniyle.
Fotoğraf: Nicola GnesiKevin Francis Gray, Young Janus. Sanatçının izniyle.
Fotoğraf: Robert Glowacki

Bağların, Çatlakların ve Katmanların Şehri İstanbul'a

“İstanbul, bağların, çatlakların ve katmanların şehri,” diyen İrlanda’lı sanatçı Kevin Francis Gray’in İstanbul’daki gezisinden ilham alarak İznik çinilerinden esinlenerek yarattığı porselen heykellerinin de olduğu sergi PİLEVNELİ’de.

HALE ALBAYRAK

3 Nisan – 10 Mayıs 2025 tarihleri arasında PİLEVNELİ, çağdaş heykelin önemli isimlerinden İrlandalı sanatçı Kevin Francis Gray’i ağırlıyor. Sergi, soyutlamayla figürasyon arasındaki ince çizgi-de gezinerek izleyiciyi hem psikolojik hem de estetik bir yolculuğa davet ediyor. Gray, İtalyan mermerinin tarihsel derinliklerini modern bir bakış açısıyla yeniden şekillendirmeyi başarmıştır. Klasik yontma, döküm ve modelleme tekniklerini el işçiliğiyle harmanlayan sanatçı, mermeri sadece bir madde olmaktan çıkarp neredeyse yaşayan bir organizmaya dönüştürmektedir.

BÜTÜNSSEL BİR YAKLAŞIM

Sanatçının pratiğinde dikkat çeken özellik, heykel ve kaideyi bir bütün olarak görme yaklaşımıdır; kaide artık yalnızca bir destekleyici değil, eserin anlam dünyasına derinlemesine entegre olan bir unsurdur. Her bir eser için özgün olarak tasarlanan kaideler, sadece fiziksel değil, kavramsal bir destek de sunar. Eserler, boşluklar ve formlar arasındaki karmaşık etkileşimle biçimlenir; açılar ve perspektifler birbirini takip ederken, tek bir bakışla tüm anlamı kavrayabilmek neredeyse imkânsız hale gelir. Her adımda, sanki bir mekân-sal akordeon gibi, eserin çeşitli yüzleri kendini açığa çıkarır. Sergide; *Gestural Works* ve *Family* serileriyle birlikte, sanatçının İstanbul gezisinde karşılaştığı çinilerden ilhamla bu sergi için özel olarak ürettiği porselen eserlerden oluşan *Fragile Heads* serisi de ayrıca özel bir yere sahip.

BEYAZ MERMERDE AİLE BAĞLARI Kevin Francis Gray’in *Family* serisi, beyaz mermerden yapılmış soyut heykellerle aile bağlarını ve bu ilişkilerin birey üzerindeki etkisini sorgular. *Rising Father*, *Mother* and *Child*, *Son Dancing* gibi eserler, ebeveynlik ve eş olmanın karmaşıklığını, tatmin ve güvensizlik duygularını ele alır –

ken, toplumsal cinsiyet ve aile yapısını da inceler. Gray, bu seriyi “kişisel deneyimlerin sanatsal bir açık kalp ameliyatı” olarak tanımlamaktadır. Sanatçının *Gestural Works* serisi, tarihsel ve mitolojik anlatıları çağdaş formlarla harmanlayarak, bedenın sınırlarını zorlayan akışkan mermer figürleriyle öne çıkar. Bronz, çelik ve ahşap gibi materyallerle birleşen bu eserler, küresel sistemlerin bozulmasını ve insan davranışlarındaki değişimi yansıtır. Sanatçı, malzemeleri parçalayıp yeniden birleştirerek, heykel pratiğini farklı malzemelerle zenginleştirmeyi başarmıştır.

İSTANBUL VE İZNİK'TEN İLHAMLA

Serginin özel parçası *Fragile Heads* serisi ise Gray’in İstanbul’daki gezisinden ilham alarak İznik çinilerinden esinlenen porselen heykellerden oluşur. Mermerin sertliğine karşı porselenin kırılgan yapısı, sanatçının alışılmışın dışında bir ifade dili yaratmasına olanak tanımıştır. İstanbul’a olan minnettarlığını ve kültürel alışverişi yeniden biçimlendiren Gray, hem geleneksel hem de çağdaş bir ifade tarzı ortaya koymuştur. Serideki eserler, bu kültürel dönüşümün nasıl evrileceği konusunda merak uyandırmaktadır.

Kusursuzluk ile hamlığın, direnç ile teslimiyetin gerilimini eserlerine taşıyan Gray ile malzemenin sınırlarını nasıl zorladığını, kişisel ve toplumsal deneyimlerini heykellerine nasıl işlediğini ve heykelciliği yalnızca bir biçim verme süreci değil, aynı zamanda bir keşif ve açığa çıkarma eylemine nasıl dönüştürdüğünü konuştuk.

Mermer gibi sert ve dayanıklı bir malzemeyi, yaşayan bir organizmaya dönüştürüyorsunuz. Bu dönüşüm süreci, sizin için yalnızca biçimsel mi, yoksa kişisel ve duygusal bir boyutu da var mı? Mermer, katı ve dayanıklı olma itibarıyla doğru bir üne sahiptir. Ancak ben, onu sürekli bir değişim hâlinde, kendi içinde toplanan, kayan ve evri-

Kevin Francis Gray, Fotoğraf Joe Petini

len bir malzeme olarak yeniden hayal etmeyi seviyorum; tıpkı ilk kez ısı, baskı ve zamanla şekillendiği gibi. Hareketsizlik ile hareket, dönüşüm ile direnç arasındaki gerilim, işlerimin özüdür. Bu sadece form meselesi değil, hayattır; duyguların, düşüncelerin, ilişkilerin ve kişisel tarihlerin, değişime direnç gösteren bir maddeye nasıl yerleştiğiyle ilgilidir. Bu anlamda, heykelcilik bir kazıma eylemi hâline gelir: Taşın içinde zaten var olan bir şeyi gün yüzüne çıkarmak, ona şekil vermek değil.

SAVUNMASIZLIK, KORKU, HASSASİYET, İYİLEŞME Sergide önemli bir yer tutan *Family* serisini “kişisel deneyimlerin sanatsal bir açık kalp ameliyatı” olarak tanımlıyorsunuz. Bu ifadeyi biraz daha açar mısınız? *Family* serisi, gerçekten kişisel bir çalışma. Aile, en samimi yapılarımızdan biri, ancak aynı zamanda en evrensel olanlardan da biri. Bu eserlerle, akrabalık bağlarını düşünmek ve sorgulamak istedim; bağlantı arzusunu ve zamanla ortaya çıkan kaçınılmaz karmaşıklıkları. “Açık kalp ameliyatı” ifadesi ise çok yerinde çünkü savunmasızlık, korku, hassasiyet, iyileşme ve samimiyet gibi kavramları çağırıştırıyor. Hem özenli ve planlı olmanız gerek hem de her şeyi olduğu gibi ortaya koyma cesaretine ve istekliliğine sahip olmanız. Bu eserler, gereksiz olanı ortadan kaldırarak figürü özüne kadar açığa çıkarıyor, neredeyse bir kavramı en saf hâline indirger gibi.

Family serisi, bireyin kimlik oluşumunda aile bağlarının rolünü ele alıyor. Bu bağlamda, heykellerin soyutlanmış formları, aile ilişkilerinin değişken ve akışkan yapısını mı yansıtıyor, yoksa sabit ve kalıtsal bir yapı olarak mı ele alıyor? Malzeme seçiminiz ve kullandığınız teknikler kavramsal içeriği nasıl destekliyor? Her ikisi de derim. Aile, kesinlikle bir yapıdır; sertliği, taşkınları ve kaleleriyle. Ama onu bir arada tutan ilişkiler canlı, dinamik ve sürekli değişen bir yapıya sahiptir. Bu serideki soyut şekiller de bu ikiliği içerir: tanınabilir ama dekonstre edilmiş, stabil ama hareket halinde. Bu figürlerin nasıl etkileşime girdiği ve bağlandığı, negatif alan ile malzeme arasındaki etkileşim, aile ilişkilerinin karmaşıklığını anlatır: yakınlık, gerilim, mesafe, dokunuş ve bazen de ayrılık.

Gestural Works serisinde formun bozulması ve yeniden yapılanması, sanatsal yolculuğunuzda neyi temsil ediyor? Bu seri, önceki işlerinizden hangi yönleriyle ayrışıyor? Bir şekilde, bırakmakla ilgili. Önceki işlerim, örneğin *Ballerina & Boy*, daha düzgün ve çok daha rafineydi. *Gestural Works* serisi ise daha içgüdüsel, dokunuş, hareket ve dolayısıyla ifadelerle ilgili. Kusursuzluk ve hamlıkla yüzleşmeyi ifade eder. Kontrolden, daha spontane bir sürece geçiştir. Parmak izlerimin mermerde bıraktığı izler, oyma sürecinin bıraktığı izler; bu, malzeme ile bir diyaloga girmektir, ona hükmetme çabası değil. Bu seri aynı zamanda bilinmeyene de dokunur; ba-

zen bir şeyi parçalara ayırmak, onun nasıl bir arada durduğunu anlamanın tek yoludur.

Fragile Heads serisi, İstanbul çinilerinden ilham alarak bir tür kültürel alışveriş sunuyor. Bu eserleri yaratırken İstanbul’a dair hangi hisleri, izlenimleri ve düşünceleri yansıttınız? Fragile Heads serisi, Osmanlı sanatı ile Batı heykel geleneği arasında nasıl bir kültürel alışveriş öneriyor mu? İstanbul, bağların, çatlakların ve katmanların şehridir. Doğu’nun Batı ile buluştuğu, tarihin şimdiki zamanla karşılaştığı ve geleneğin yeniden icatla birleştiği bir yer. Bu kırılgan karmaşıklık, seride de yansıtılıyor. Porselenin, parlak sırta kaplanması İznik seramiğine bir saygı duruşu niteliğindedir; ancak formların kendisi heykel üslubuma dayanıyor. Bu, doğrudan alıntı yapmaktan çok bir çeviri meselesi; şehrin dokularını, renklerini ve enerjisini alıp, kendi görsel sözlüğümle süzmek. Bu eserleri, bana çok ilham veren bir yere teşekkür etme şekli olarak düşünüyorum. Üslup olarak, aynı zamanda *Gestural Works* serime de referans veriyor ve hareket kavramını bir adım daha ileriye taşıyor.

“İNSAN DENEYİMİNİN SAVUNMASIZLIĞINI ANLATIYOR” Fragile Heads serisinde porselen kullanımı, sanatçının daha önceki malzeme tercihleriyle nasıl bir karşıtlık yaratıyor? Dayanıklılığı ve kırılganlığı bir arada barındıran bu malzeme seçimi, heykel sanatında nasıl bir teknik meydan okuma sunuyor? Mermerle çalışırken yoğunluk, sertlik ve ağırlıkla karşı karşıya kalıyorsunuz, ama ona dair bir denge de var. Porselen ise tahmin edilemez; deforme olur, çatlaklar, ısı ve baskıya beklenmedik şekillerde tepki verir. Bu da onun cazibesinin bir parçası. İçinde bir tür teslimiyet bulunur, malzemenin kendi sözünü söylemesine izin verme istekliliği vardır; bu fikri mermerle keşfetmeye başlamıştım, ama porselen bunu daha da ileriye taşıyor. *Fragile Heads* serisindeki çatlaklar ve yarıklar kusur değil; eserin dilinin ayrılmaz bir parçası. Bu çatlak ve yarıklar, hem kişisel hem de kolektif insan deneyiminin savunmasızlığını anlatıyor.

Kevin Francis Gray’in estetik evrimini ve üretimindeki dönüşümleri bir araya getiren sergi, 3 Nisan – 10 Mayıs 2025 tarihlerinde PİLEVNELİ’de ziyaretçileriyle buluşacak.